Anul XV — Sibiiu, Joi 12/24 Februarie 1898 — Nr. 32

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarchie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERȚIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumeră și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refusă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vênd la »Tipografia«, soc. pe acțiuni

„Débâcle“.

(=). Cuvêntul e actual. 'L-a folosit, în procesul Zola, generalul *Pellieux*, caracterisând acțiunea grav antipatriotică a lui Zola cu remarcabilele cuvinte: „Poate scrie Zola un nou „*Débâcle*“, rěspândind *limba franceză* în acea Europă, din care se nisuește a șterge *țeara franceză!*“ S'a folosit, de repețite-ori, și în polemia dintre dl V. A. *Urechiă* și ziarul *Pesti Hirlap*. Pe noi ne privește partea aceasta.

Polemia dintre dl *Urechiă* și *Pesti Hirlap* e foarte interesantă pentru oricine dintre noi, dar' și de importanță *reală* pentru aceia, cari nu se îndestulesc a cetì numai ori a „face“ *politică națională*, ci a o și aprofunda. Nu atât resultatele, la cari s'a ajuns cu această polemie, sûnt de însemnătate. Resultate peste tot nu se puteau aștepta, decât cel mult o confirmare a vechilor experiențe nesdruncinate. E însě de importanță natura polemiei și *mai ales* mersul și condițiile ei.

De o parte presidentul de onoare al Ligei, dl V. A. *Urechiă*: o celebritate științifică universală, o distinsă personalitate în istoria și politica statului român și — ceea-ce-'i determinant în chestie — *o autoritate în chestia națională*. De altă parte un mediocru ziar unguresc *guvernamental*, cunoscut numai prin intransigența-'i insană în ale șovinismului maghiar. Ce era sě resulte dintr'o *asemenea* polemie? Dar' câte experiențe nu ni-s'au semnalat valoroase din natura și mersul ei?...

Débâcle! Acesta e tenorul polemiei. Argumentul suprem și suveran pentru o *apropiere între Români și Maghiari*. *Débâcle*, adecă marea catastrofă ce constant amenință statele balcanice — de către *colosul dela Nord*.

In fața și de groaza acestei enorme primejdii, ori-ce neînțelegeri dintre Români și Maghiari — nu numai dintre ei, ci dintre toate popoarele balcanice — trebue sě dispară. Și *frățește* sě se încheie odată pentru totdeauna alianța *naturală* contra dușmanului *comun*... Așa a spus și repețit dl V. A. *Urechiă*. Așa au opinat și cei dela *Pesti Hirlap*.

Foarte frumos și prea înțelept principiu. Dar' numai teoreticește. In condițiile noastre de azi el nici barem *discutabil* nu-'i, necum *aplicabil!*

Chestia marelui *débâcle* din Orient își are perpetua și incomensurabila sa însemnătate politică pentru micile popoare din Balcani, de când Turcia a început sě slăbească în contul imperiului moscovit. Asta nu se mai discută. E axiom politic.

E știut, că Ungurii au nutrit și nutresc încă ilusia, pe cât de vană, pe atât de grandomană, — că *ei* ar fi predestinații campioni ai organisărei unei apěrări generale contra iminentului pericol. Dar' tot pe atât de știut e, că ilusia asta a Ungurilor constitue deja de mult și pentru toată lumea cultă o legendă definitiv distrusă. Distrusă prin înșiși Ungurii!

Totuși ei n'au încetat nici-odată și cine știe când vor înceta a agita chestiunea marelui *débâcle*, ori de câte-ori așa cer *interesele* lor propriu zise. Dar' numai atunci! Pentru Unguri *débâcle*-ul din Orient nu-'și are acea importanță obiectivă și generală ca pentru statele balcanice. Ungurii speculează cu acest *débâcle*. E o temă predilectă a lor pentru a spăria cu ea statele balcanice și, implicit, *naționalitățile nemaghiare din țeară!*

Polemia dintre *savantul* domn V. A. Urechiă și *șovinistul* „Pesti Hirlap“ e o dovadă mai mult pentru aserția de mai sus. O dovadă, ce om cuminte n'o poate contesta.

Fiind în discuție miserabilele calumnii de „irredentiști“, „conspiratori“ și „revoluționari“ ce aruncă Ungurii fraților nostri liberi, ca sub ele sě ascundă de ochii Monarchului și ai străinătății opresiunea sělbatică ce se aplică naționalităților din Ungaria, — nimic ca *débâcle*-ul din Balcani nu putea venì mai bine ziarului unguresc pentru a *tușa* lucrurile.

Dl *Urechiă* a menționat *débâcle*-ul în intențiile generoase și largi ale unui încercat bărbat politic. Șoviniștii dela „Pesti Hirlap“ 'l-au comentat în vederile egoiste și strîmte ale maghiarismului.

În fața *onorabilei* discuții academice a dlui Urechiă, ziarul unguresc — echou credincios al sentimentului public, azi predominant la Unguri — a înscenat o *meschină* manevrare pătimașe...

Sě ne explicăm.

Acum — ca și de alte-dăți — Ungurii folosesc spectrul marelui *débâcle* din Balcani, ca sě ascundă sub el adevěratul *débâcle* din — Ungaria!

Da, Ungaria e amenințată neînchipuit mai grav și mult mai iminent de un *débâcle* fatal. Chaosul, în care fierb acum toate popoarele țěrei, prevestește o furtună groaznică. Înverșunarea mereu crescêndă a luptelor de naționalitate, prepotența pustiitoare a jidovismului, corupția nemaipomenită a întregului sistem de guvernament și a tuturor organelor diriguitoare, luptele de clasă ce atât de violent se manifestă în mișcările socialiste.... Eată simptomele teribile ale acestui *débâcle*.

Mai ales luptele de naționalitate!

Sistemul de extremă terorisare și brutalisare a naționalităților nemaghiare, pus în vieață și susținut cu toată forța statului, urmând a dăinuì și a se înăsprì mereu, — un *débâcle* mai curênd ori mai târziu va fi *inevitabil*... Catastrofa atât de fioros simbolisată de *Rohonczy* în cuvintele **„ghilotina națiunei“** va *trebuì* sě isbucnească....

Sûnt prea puțini între noi acei optimiști exagerați, cari sub actualele noue manifestări de însălbătěcire ale șovinismului maghiar sě mai nădějduiască într'o pacînică aplanare a conflictelor. Ear' naivi, cari sě țină exclusiv eschis un *débâcle*, dacă stările de azi vor continua, — nu credem a se găsì nici unul!

Ușuratici și vanitoși din fire, Ungurii nu-'și fac socoteala cu *débâcle*-ul ce amenință la noi. Ori și dacă-'și fac socoteala, caută sě se amăgească pe sine și sě amăjească și străinătatea.

Când casa arde deja asupra capului lor, ei nu simt dogoreala focului. Dimpotrivă, *visători* privesc la focul ce doar' fumegă cel mult în Balcani. In loc de a-'și face mai întâiu prieteni pe cei *de acasă*, ei caută prieteni *în străini*...

Dar' și pe acestia cum vreau sě-'i câștige?

Cu o aroganță din cale afară nesocotită. Dintru început pun condiția, sě *li-se recunoască prepotența ilegală!*

Pesti Hirlap o spune verde în rěspunsul ce dă ultimei scrisori a dlui Urechiă: *apropierea între Maghiari și Români se poate face numai pe basa actuală a statului maghiar; numai sub dualism și* **cu exchiderea ori-cărei autonomii naționale!**

Aroganța extrem de îndrăzneață a Ungurilor se reoglindează și dintr'un înferbântat prim-articol publicat în numěrul de azi al lui *Budapesti Hirlap*. Amintind, că la balul curței din Budapesta a asistat de data asta și ministrul de externe Goluchowski, alături de Archiduci și mari ambasadori, ziarul unguresc vorbește de *Ungaria ca de punctul de gravitațiune al monarchiei*, din care trebue judecată și condusă politica de mare putere a statului dunărean. Cu alte cuvinte: Ungaria, nu Austria, representă marea putere a monarchiei! Acea Ungarie, despre care *Deutsche Zeitung* din Viena scrisese deunăzile cu toată dreptatea, că are *„cap de fer și mâni de aramă, dar'* **picioare de lut!...“**

Un asemenea *pervers sentiment al situației* va fi *fatal* pentru Unguri. Asta o vede ori-cine.

Căci un lucru e mai pe sus de ori-ce îndoială: *În fața unui* **débâcle** *în Balcani, la tot casul mai liniștit poate privì o* **Românie tare și independentă,** *decât o* **Ungarie sfâșiată** *de cele mai exacerbate lupte intestine și* **dependentă** *de un alt stat, și acesta slab prin něcazurile interne!*

Sibiiu, 23 Februarie n.

„Urechiă despre politica maghiară“. Sub acest titlu publică „Pesti Hirlap“ întreagă scrisoarea dlui *V. A. Urechiă*, cunoscută deja cetitorilor nostri. În observările ce-'i face la urmă redacțiunea recunoaște, în fine, că dl Urechiă n'a atîtat „revoluțiunea“ cunoscută. Dar' susține, că prin activitatea sa, ca președinte al „Ligei“ a pregătit o mișcare de caracter revoluționar. Asupra idealului confederațiunei dunărene nu mai perde vorbe. Au cetit cu pětrundere punctele convențiunei dela 1859 și credința naivă, ce se reoglindează din ea. Se miră, că Urechiă și acum mai vrea sě fericească Ungaria pe temeiul confederațiunei dunărene și al programului lui Kossuth, ceea-ce după exigetica politică înseamnă desfacerea de dinastie. Afle dl Urechiă, că noi prețuim mai mult *ura dușmanilor* nostri, decât o *atare bunăvoință*. Dacă dînsul mai crede, că interesele românești și maghiare numai pe o astfel de basă se pot întâlnì, atunci trăește în trecut și nu privește în viitor.

Conclusiunile despre nenorocirea Românilor din Ungaria nu cuadrează nici-decum cu dispositia amicală a scrisorei dlui Urechiă și cu afirmațiunea, că bărbații de stat români doresc *necondiționat* alianța celor două națiuni. „Că de ce nu stă *aceasta* drept conclusiune a scrisorei, și de ce *aceea* (nenorocirea Românilor din Ungaria, temnițele etc.) asupra acestui moment nu voim sě meditcăm — zice „P. H.“ — deși s'ar renta!“ Una însě o spunem: *„apropierea între cele două națiuni se poate face numai pe basa actualei constituțiuni a Ungariei, înțelegênd și dualismul și unitatea dinastiei, dar' nici decum pe basa federalismului“*. Aceasta e dogmă în vieata partidelor maghiare. Dl Urechiă nu pe *aceasta* basă a încercat apropierea“.

Acestea sûnt în fidel resumat observările ziarului maghiar. Dacă ne-am impus osteneala a le reda în traducere românească, am făcut-o *numai* pentru informațiunea dlui *V. A. Urechiă* și a celoralalți bărbați din România, cari vor fi dat atențiune șovinistului ziar unguresc.

Mai rěu decât censura! Drept *aniversare potrivită* a proclamărei libertății de presă guvernul lui Bánffy a reușit prin hămișag, forța acestui guvern, sě introducă la anul Domnului 1898 *censura preventivă!* Am spus deja cum s'a furișat „reforma“ aceasta a guvernului liberal. Printr'o simplă accelerare a procedurei. Exemplarul obligat a se da procurorului este căutat încă la postă, și revězut. Indată-ce procurorul găsește ceva de înhibat, face urgentă arětare la tribunal și cere *confiscarea* ziarului cu articolul incriminat. Confiscarea se face la postă, dacă e timp înainte de pornirea ei, dacă nu, pe drum avisându-se autoritățile prin telefon și telegraf.

Aceasta e měsura, ce a luat-o guvernul spre resolvarea chestiunei socialismului. Dar' ea ne poate privì și pe noi, și întreagă presa nesocialistă.

Guvernul zice, că disposiția aceasta cuadrează în constituția din 1848, care nu cunoaște *censura*. **Dar' měsura guvernului e mai rea decât censura!**

Prin censura preventivă, în vigoare în Austria, este exchis procesul de presă și pedepsirea. Articolul incriminat poate fi scos din ziar, înlocuindu-'l cu altul, și ziarul nu sufere întârziere. Astfel însě ziarul e *oprit*, confiscat, cetitorii păgubiți, ear' ziarul asemenea, pentru-că urmează încă procesul de presă, cu pedeapsa de temniță și amendele.

Evident, că aceasta înseamnă pur și simplu ștergerea libertății de presă, nimicirea ziarelor neagreate guvernului.

Societatea ziariștilor maghiari din Budapesta a observat și ea pericolul și în ultima ședință a hotărît, ca sěse adreseze partidelor din dietă, sě ceară explicări guvernului și sě pretindă garantarea libertății de presă.

Ne temem însě, că și acțiunea aceasta se va poticnì, ca și cea proiectată contra guvernului pe tema desvělirilor lui Rohonczy.

Reichsrathul vienez se va deschide — precum se anunță din Viena — la 10 Martie n.

Faliment și obrăznicie. Societatea de maghiarisare dintre Slovaci, EMKE, își anunță falimentul. Conducětorii ei au înaintat o petiție la ministrul *Wlassics*, în care declară, că deși primesc *an de an subvenție de 2000 fl.* nu pot exista, avênd un deficit de 12.000 flor. Un singur mod este, cum zic ei, ca societatea sě se poată susțině, și acesta e, ca ministrul sě le dee o **subvențiune de 10.000 fl.** în sarcina budgetului de culte și instrucție, de ceea-ce îl roagă pe ministru. Rugarea 'și-o motivează cu „serviciile patriotice“, ce le face societatea, care dacă ar cădě, „pe spiritul public național deja lâncezit s'ar așeza o negură care ar acoperì toată Ungaria nordică“ și căderea ei ar fi urmată de „rîsetele sarcastice ale dușmanilor nostri“.

Obrăznicia e duplă: a cere bani din budgetul comun al țěrei pentru maghiarisare si a pretinde împlinirea cererei pe temeiuri de „servicii patriotice!!“

Din Berlin.

— Scrisoare particulară a „Tribunei“. —

Berlin, 20 Febr. n.

Cel din urmă proiect de maghiarisare al guvernului din Ungaria, cel care a decretat maghiarisarea numirilor geografice, a deșteptat și aici în mai multe cercuri o disposiție ostilă Maghiarilor. Lucru surprinzětor acesta, pentru-că de când cu milleniul presa de aici n'a avut decât elogii la adresa Maghiarilor.

Mișcarea pornită de Sașii din Ardeal a avut un viu rěsunet Pășirea femeilor curajoase, cari s'au dus la Viena, a fost urmărită cu vie atențiune. Mai ales reuniunea numită *„Der allgemeine deutsche Schulverein“*, care are chemarea de a susțině și sprijinì causa Germanilor din străinătate, a arětat deosebit interes față de lupta concetățenilor d-v., cari au pornit așa de frumos combaterea maghiarisărei.

Știți că nu de mult un energic protest s'a lansat de aici contra acestui cutezător atentat al guvernului maghiar, protest care era acoperit de numele multor bărbați foarte ilustri ai Germaniei, între cari chiar persoane politice marcante.

Am avut prilej sě vorbesc cu unul dintre bărbat, profesor universitar, care ia parte activă în cârmuirea numitei societăți. Am vorbit mult cu dînsul asupra Românilor din Transilvania, și am întrevězut, că dorința lor ar fi sě vadă pe Români șiAși luptând braț la braț contra politicei maghiare. Dar' au încă oare-cari reserve față de Români oamenii acestia. Au oare-cari temeri, inspirate se vede tot din Ardeal. Sě tem, ca nu cumvaAșii ferindu-se de Scyla, sě dee în Carybde.

Firește, că am arětat omului meu cât de neîntemeiate sûnt aceste temeri, cari nici explica nu se pot decât doar' din istoria trecutului d-v., trecut, care s'a desfășurat de o potrivă rěu și pentruAși, ca și pentru d-v.

In cele din urmă 'mi-a dat un exemplar din protestul amintit, contra maghiarisărì, ca sě-'l trimit în România.

„Domnii Români — îmi zicea el — se vor bucura de sigur, aflând, că mai sûnt oameni, cari dimpreună cu ei condamnă pe acest blăstěmat popor“.

Asupra deputațiunei dela Viena a femeilor, repet, sûnt foarte bine informate cercurile de aici. Și ca semn de încurajare pentruAși aud, că „Schulverein“ va și distinge pe câteva dintre damele cari au fost la Viena. În proxima ședință a societății se va face propunerea, ca trei dintre conducětoarele deputațiunei sě fie proclamate *membre de onoare* ale societății. (În „Kronstädter Zeitung“ de azi, vedem confirmată această știre. D-na *Steph. Fritsch n. Rosenfeld*, a fost deja proclamată membră de onoare. Red. „Tribunei“).

Cât pentru Români noi sûntem puținei pe aici. Dar' ori-cât de puțini avem și noi asociația noastră unde ne întâlnim, cetim ziarele și mai discutăm asupra mersului lucrurilor.

Lucru firesc, că ne interesează mult soartea fraților din Transilvania, a căror nesuportabilă situație o resimțim cu toții....

Amicus.

Banca „Bihoreana“.

— Scrisoare particulară a „Tribunei“. —

Oradea-mare, 20 Febr. n.

Sûnt aproape trei luni de când fundatorii institutului de credit și economii „Bihoreana“ au exmis prospectul acestui nou institut, apelând la sprijinul publicului român și adresându-se la mai mulți bărbați de încredere, despre cari știu și cred, că sûnt fii devotați ai națiunei, cu rugarea ca se colecteze subscrieri de acții în cercurile cunoscuților.

Nutrim firma speranță, că apelul fundatorilor va afla rěsunet între toți Românii, cari se interesează de starea economică și culturală a poporului nostru și că bărbații de încredere, cari au primit prospecte, își vor cunoaște bine datorința față de apelul adresat către dînșii, și împlinirea datorinței lor va fi ușurată prin aceea, că publicul român a salutat cu bucurie ideea înființărei institutului de credit și economii „Bihoreana“ și acestei bucurii 'i-a dat și expresiune vie prin organele noastre de publicitate salutându-'i și îmbărbătându-'i pe toți aceia, cari au avut curajul de a lua inițiativa la înființarea acelui institut și îndemnând totodată pe toți Românii de bine și cu dare de mână la sprijinirea aceluia.

Încât despre resultatul apelului fundatorilor Bihorenei, adresat către publicul român, nu dubităm, nu e iertat sě dubităm, căci geniul bun al națiunei, geniul român ni-a șoptit totdeauna unde e mai mare lipsa ajutorului și Românul, deși cercetat de atâtea timpuri grele și amare, totdeauna 'și-a știut face datorința la care e chemat.

Pentru noi bihorenii, a sosit ora a unsprězecea, a fost timpul suprem sě facem ceva în interesul poporului nostru delăsat, care geme sub povara cămătarilor și sě prăpădește pe zi ce merge materialminte tot mai tare, ce în cele mai multe casuri e egal cu prăpădirea totală, căci un popor sărac și lipsit de mijloace materiale, nu se poate desvolta nici spiritualmente, ba cu încetul dispare de tot. Lupta pentru pânea de toate zilele, lupta pentru existența fisică și pentru bucătura de pâne la familia ce e în lipsă și miserie, nici-când nu a fost favoritoare culturei naționale și curentului național. Cine flămênzește, — luptă pentru pâne, nu pentru idealuri; ce-'i pasă bietului om copleșit de miserie, de cultură și do idealuri, când nu are pâne, nu are mijloace de trăit pentru sine și familia sa?! Bunăstarea poporului e cel mai important factor întru prosperarea și luminarea aceluia; poporul sărac și lipsit de mijloace materiale devine desconsiderat din toate părțile, fiindcă nici-când nu se știe și nu se poate afirma ca atare și neavênd mijloacele recerute pentru progresul ce e menit sě-'l facă, nu mai poate înainta cu timpul și cu popoarele de cari e încunjurat.

Țěranul nostru bihorean în cele mai multe comune are bune mijloace, prin cari ar putè prospera frumos materialmente, în multe comune avem pământ bun și fructifer. Dacă poporul din Bihorul cel bogat (?) totuși e în o stare deplorabilă, dacă poporul acesta pe zi ce merge decade materialmente tot mai tare, de vină e în prima linie lipsa unui institut de bani, care ar desvolta în popor spiritul economisărei și 'i-ar sta întru ajutor în cas de lipsă cu împrumuturi solide.

Dacă țěranul nostru ar venì în atingere mai deaproape cu un institut de bani, care e culant față de el și are base solide, și dacă ar vedè, că banii lui depuși spre fructificare nu numai că sûnt în loc sigur, dar' îi aduc și un folos frumușel, ar aduna tot crucerul de prisos și atunci ar avè cu ce sě se ajutore în timpuri de lipsă și něcaz.

Abia este cas, că bietul țěran român din părțile bihorene, ajuns odată, — ori din

vina lui, ori din întêmplare, — în nĕcaz şi neajunsuri, sĕ poata scăpa din crisă fără ruinare materială. Sûnt casuri nenumĕrate, că bietul ţĕran lipsit de bani — recurge la bănci străine, unde nu odată e respins, şi nu-'i rĕmâne altceva decât sĕ se adreseze cătră cămatari, de cari sûnt la noi în tot satul românesc şi cari de abia aşteaptă ocasiunea binevenită sĕ pună mâna pe moşioara lui prin aceea, că întind — precum zic ei — cu bucurie mâna de ajutor bietului ţĕran lipsit.

Împrejurările aceste triste aduc cu sine încă şi un alt rĕu tot aşa de mare. Poporul devine instrument orb în mânile cămătarilor fără suflet, cari se folosesc de toate mijloacele, ca sĕ-'l poată cât mai tare exploata în interesul lor egoist. Avem o mulţime de comune, unde primul conducĕtor e arêndaşul, care cu câţiva ani înainte de asta a venit acolo zdrenţos ca vai de el, dar' s'a îmbogăţit de pe spatele poporului prin cămătărie, şi azi îl conduce în direcţiunea în care vrea el, îl constringe la ce vrea el, pentru-că bietul popor e în ghiarele lui şi sau ascultă de el, sau îi abzice creditul şi-'i vinde moşioara, îngrijindu-se sĕ o cumpere el, cu un preţ cât de bagatel.

Ce altfel trebue sĕ fie, când ţĕranul nostru va putè afla ajutor la un institut de bani românesc înfiinţat pentru ajutorarea lui.

Slăbirea unui membru din corpul nostru, e slăbirea corpului întreg, deci slăbiciunea şi morbul organului aceluia, nu e numai afacerea membrului singuratic, ci e a corpului întreg. Slăbirea Românilor bihoreni, ruinarea acestora şi exploatarea prin cămătarii fără suflet, e slăbirea tuturor Românilor şi e daună nemĕsurată pentru noi toţi. Drept aceea înfiinţarea institutului de credit şi economíi „Bihoreana“ e causa noastră a tuturor, cari ne interesăm de cultura şi bunăstarea poporului nostru, şi avem datorinţă cu toţii, ca sĕ conlucrăm într'acolo, ca acest institut sĕ fie cât de curênd înfiinţat.

La muncă dar', nu ne reţină nimic dela realisarea scopului propus. Onoare şi bine ne facem nouă, onoare şi bine-'i facem poporului, care ne susţine şi ai cărui fii buni şi credincioşi avem sĕ fim.

Ştim prea bine, e lucru cunoscut, că noi de noi — numai bihorenii — nu dispunem de atâtea puteri, ca sĕ putem realisa scopul propus, dar' causa „Bihorenei“ nu e numai afacerea noastră privată, ci e causa tuturor Românilor de bine, cari se interesează de cultura şi bunăstarea poporului, deci apelăm la publicul român cu cea mai mare încredere, apelează fraţi la fraţi şi vocea noastră trebue sĕ fie auzită şi ascultată.

Avem bărbaţi devotaţi binelui poporului nostru şi cu stare bună materială, pe cari nu-'i atinge mai simţitor nici crisa economică din anul trecut, deci acestia ne pot întinde mână de ajutor la intreprinderea noastră şi aceasta o pot face cu atât mai uşor că banii, cari îi plasează în acţiile institutului „Bihoreana“ nu numai nu se vor perde, ci pe lângă aceea că acţiile pe an ce merge valorează tot mai mult, banii acestia aduc şi un folos destul de considerabil.

Dintre câte institute de credit şi economíi române s'au înfiinţat, nici unul n'a falimentat, ba chiar toate prosperează frumos, şi institutele „Albina“, „Victoria“, „Silvania“, „Economul“, „Ardeleana“, „Timişana“ şi altele sûnt o fală pentru noi. O conducere solidă şi onestă îşi va aduce fructele sale dorite şi la „*Bihoreana*“. Ea va prospera şi trebue sĕ prospereze, şi că va prospera, ne dau garanţă bărbaţii, cari s'au pus în frunte, dau garanţă fundatorii „Bihorenei“. Dar' că va prospera şi înflori şi trebue sĕ prospereze şi înflorească „Bihoreana“, ne garantează şi centrul unde se înfiinţează.

Oradea-mare e centrul unui comitat locuit de un *pătrar de milion de Români* şi dispune de mai multe instituţiuni şi capitale româneşti.

Un centru ca Oradea-mare, nu o bancă românească, ci şi mai multe poate susţinè aşa, că acestea sĕ înflorească.

Ce nu putem realisa noi singuri din puterile noastre modeste, putem realisa dacă conlucrăm cu toţii, deci înainte fraţilor. Intindeţi-ne mână de ajutor! E mare lipsa, căci ora a unsprĕzecea a bătut!!

Delacriş.

***

Apreciând importanţa mare culturală a institutului ce e a se înfiinţa, recomandăm şi noi cu toată căldura sprijinirea prin subscripţiuni a „Bihorenei“.

Din „Prospectul“ fundatorilor publicat deja în „Tribuna“ (în numĕrul de Crăciun a tr.) extragem spre orientare următoarele:

Capitalul social de 200.000 fl. respective 400.000 coroane se împarte în 2000 acţii de de câte 100 fl. sau 200 coroane.

Subscrierea acţiilor sĕ încheie cu ziua de 15 Martie 1898 st. n.

La subscrierea acţiilor sûnt a se plăti 10% din valoarea nominală a acţiei, adecă după fiecare acţie câte 10 fl. sau 20 coroane şi 2 fl. sau 4 coroane dela fiecare acţie ca spese de fondare.

La 30 de zile după adunarea generală constituantă vor fi a se plăti direcţiunei 20% din valoarea nominală a acţiilor, adecă după fiecare acţie câte 20 fl. sau 40 coroane.

Eară restul de 70% va fi a se plăti la provocările direcţiunei; însĕ direcţiunea nu va putè pretinde plătirea în rate mai mari de 10% şi în termini mai scurţi de câte 3 luni.

Intre fundatori sûnt 22 dintre cei mai distinşi bărbaţi din Bihor şi Sĕlagiu.

Acţiuni se pot subscrie şi la redacţiunea noastră. Terminul ultim e 15 Martie n.

Cronică politică.

Autonomia oraşelor polone.

Din *Petersburg* se anunţă, că ziarul *Kraj*, care de obiceiu e bine informat, a primit ştirea despre decisul guvernului rusesc de a da *autonomie oraşelor din Polonia rusească*. În urma acesteia Polonia va căpĕta autonomie provincială.

Aceste reforme, dacă se vor efectui, vor fi o dovadă despre sentimentele liberale ale Ţarului şi vor da de minciună liberalismul fals din Ungaria, care nimiceşte ori-ce autonomie comunală.

Rĕsboiu spaniol-american.

Rapoartele diplomatice dintre Spania şi Statele-Unite din America-de-nord sûnt de mai mult timp încordate şi încâtva duşmănoase, din pricina evenimentelor petrecute în Cuba.

Imparcialul din Madrid primeşte o ştire din New-York, în care se anunţă, că ruperea legăturilor diplomatice dintre aceste două state e iminentă. Americanii fac pregătiri de rĕsboiu. Vapoarele de rĕsboiu *Cincinnati* şi *Gascine* au primit ordin sĕ meargă acasă din apele sud-americane; alte năi de rĕsboiu se echipează în grabă.

Ştirile aceste au produs mare sensaţie şi agitaţie în Madrid; ele dar' trebue primite cu reservă.

Armata şi socialismul.

În şedinţa din 21 l. c. a Reichstag-ului german s'au iscat scene turbulente între ministrul de rĕsboiu şi şeful socialist *Bebel*. La ordinea zilei era budgetul armatei. Bebel a expus punctul de vedere al socialiştilor. Gossler, ministrul de rĕsboiu, protestează contra social-democraţiei şi declară, că Bebel apelează la revoluţie şi cine astfel purcede e duşman intern, contra căruia se vor lua mĕsuri ca şi contra unui duşman extern.

Bebel a rĕspuns, că el nu propagă rĕsturnarea prin violenţă a stărilor de acum şi e contra luptelor de baricade şi de strade.

Procesul Zola.

Pe lângă cel mai viu interes al publicului s'a început *şedinţa XIII.* (Luni), în care urmau a se rosti pledoarele. Sala era plină, cum n'a fost nici-odată. Asistau cu deosebire mulţime de oficeri. Afară însĕ, lumea era mai puţină, din causa ploii tari şi neîntrerupte.

Procurorul de stat *Van Cassel* 'şi-a rostit rechisitorul mai mult cetindu-'l şi pe un ton monoton. Totuşi publicul aplauda des şi frenetic.

La începutul rechisitorului, *Van Cassel* zice, că un scriitor şi autor de numĕroase romane *(Zola)* a ridicat într'o foaie rĕsboinică *(Aurore)* acusa cu adevĕrat grozavă, că *tribunalul de rĕsboiu ar fi achitat la poruncă pe un vinovat (Eszterházy)*. Acum însĕ nu mai e vorba de frase frumoase, sunătoare; *trebue aduse dovezi*. Acusatorii n'au făcut-o, n'au putut-o face.

Amintind afirmaţia foii *Aurore*, că Republica ar fi în pericol, procurorul arată neteminicia acestei aserţiuni. Guvernul respectează dreptul şi dreptatea, dar' faţă cu aceasta apĕrătorii lui Zola folosesc mijloace revoluţionare.

În cursul rechisitorului, *Van Cassel* insistă cu deosebire asupra insultelor ce s'au adus armatei şi oficerilor şi spune, că apĕrătorii s'au încercat *prin silnicie* a provoca revisuirea procesului Dreyfus. Cât pentru Eszterházy, acesta nu poate fi autorul bordereau-ului. Totuşi au fost bănuiţi şi *specialiştii*, cari au documentat-o asta, după-ce au vĕzut şi studiat bordereau-ul cum şi generalii, cari 'şi-au dat cuvêntul, că Dreyfus a fost osândit pe dreptate. Şi bănuiala s'a adus pe basa părerei unor specialişti străini, cari cine ştie cum au fost câştigaţi, şi cari n'au vĕzut nici-odată originalul bordereau-ului. De ce toate acestea? Pentru-că o familie *bogată şi puternică*, ajunsă de-o nenorocire, a încercat totul sĕ spele pata de ruşine. Încercările acestea dăinuesc de mult; încă înainte de a fi fost osândit Dreyfus, s'a pus în mişcare totul pentru salvarea lui.

În procesul Eszterházy — spune procurorul — s'a dispus şedinţă secretă numai atunci, când *fiind vorba de străinătate Francezii au trebuit sĕ rĕmână între ei.*

Independenţa judecătorilor lui Eszterházy o dovedeşte şi faptul, că pentru şedinţa secretă voturile s'au împărţit, achitarea însĕ a fost unanimă.

Despre *Zola* procurorul dă a se înţelege, că a voit sĕ facă din proces obiect al unui roman. *Literatură*, aceasta înseamnă toate sforţările lui Zola.

„Capacitatea lui Zola — zice procurorul — o preţuesc numai încât poate face bine, dar' nu şi atunci, când păşeşte cu bănuieli şi poate provoca rĕsvrătire“.

„Cu încredere aşteptăm verdictul d-voastră, dlor juraţi, Condamnaţi pe vinovat fără şovăire!“ — termină Van Cassel între aplausele publicului.

Şedinţa se suspendă. Redeschizêndu-se, presidentul dă cuvêntul lui Zola.

Acesta îşi ceteşte declarţiunile. E des întrerupt de strigăte: „*Dă dovezi!*“ *Jos cu el!*“ şi de *rîsete ironice*. Spune, că nici-odată n'a insultat armata. A dat unmai alarma pericolului şi pentru asta lasă istoriei sĕ-'l judece. Francia o batjocoresc aceia, cari odată strigă „*Trăească armata!*“ şi apoi „*Trăească Eszterházy*“, deşi acesta s'a arĕtat prin scrisorile sale duşman ţĕrei. Aceasta e cea mai mare ruşine a Franciei.

„Eu nu-'mi apĕr libertatea, dlor!“ — zice Zola. — „Dacă mĕ osândiţi, mĕ faceţi mai mare! Priviţi-mĕ: sûnt eu cumpĕrat ori trădător? Guvernul va recunoaşte odată însuşi nevinovăţia lui Dreyfus. Şi va veni o zi, când Francia îmi va mulţumi, că 'i-am mântuit cinstea“. (Protestări. Rîsete).

Terminând, Zola exclamă: „*Jur în faţa lumei întregi, că Dreyfus e nevinovat!*“ Şi repetează de trei-ori: „*Dreyfus e nevinovat!*“

Urmează la cuvênt apĕrătorul *Labori*. Necontenit întrerupt de protestări şi exclamaţii ironice, spune, că sindicatul are măreţul scop de a elupta pentru toată omenimea dreptatea. (Rîsete şi protestări. Sgomot mare). Armata n'au insultat-o, ci au încredere în ea.

Mai mult insistă *Labori* pe lângă *bunăcredinţa lui Zola*. Sensaţie face declaraţia, că el (Labori) nu susţine decât *posibilitatea unei nevinovăţii a lui Dreyfus!*

Timpul fiind înaintat, presidentul închide şedinţa, rĕmânênd ca Labori sĕ-'şi continue vorbirea a doua zi.

Sentenţa se va aduce Mercuri.

*

Afară de palatul justiţiei, mulţimea a făcut demonstraţii ostile lui Zola şi sindicatului. Pe fostul deputat *Derou'ède*, presidentul de odinioară al *Ligei patriotice*, 'l-au aclamat entusiast. Turburări nu s'au întêmplat, căci poliţia luase mĕsuri severe.

*

Foarte caracteristic e, că acum, când campania pentru Dreyfus a făcut total fiasco, — foile ungureşti încep pe încetul a schimba tonul. Din amice lui Dreyfus, cum erau până acum, — iau partea opiniei publice.

Magyarország 'şi-a întors deja de mult foaia.

Budapesti Hirlap scrie acum, că **sindicatul denaturează în chip neruşinat.** *Toate informaţiile presei străine se dau din foile parisiene cele mai obscure, ear' nu din ziarele mari şi cu autoritate...*

Cinstită presa maghiară, n'avem ce zice!...

CRONICĂ

Sibiiu, 23 Febr. n. 1898

†. **Ioan Condor.** Primim din *Cluj* următoarele (21 Febr.): Par'că ne-a fost dat în timpul din urmă, ca noi tinerimea sĕ îndurăm lovituri grele, prin perderea unor iubiţi şi dragi colegi, întêmplată în un restimp atât de scurt.

Abia am perdut pe regretatul şi mult iubitul coleg şi prieten Emil Munteanu, stud. în medicină, întêmplată la casa părintească din Blaj, abia s'au reîntors dela mormêntul lui delegaţii nostri trimişi sĕ-'i ducă o cunună şi o nouă şi dureroasă lovitură ne-a ajuns prin moartea repentină a mult iubitului nostru coleg *Ioan Condor*, stud. în drept — întêmplată în 19 l. c.

Rĕposatul era un tinĕr deştept, şi peste mĕsură sîrguincios şi poate aceasta 'l-a dus aşa de tinĕr în mormênt.

Era băiat sărac, muncia, trudia de dimineţa până seara, pentru-ca sĕ se poată susţinè la universitate şi sĕ mai poată ajuta şi pe cei de acasă, căci era orfan de tată. Şi moartea 'i-s'a întêmplat aşa de grabnic. Abia 2 sĕptĕmâni a zăcut şi când au voit a'-l transporta la gară spre a-'l duce acasă, a murit când 'l-au scoborît din trăsură.

Moartea lui ne-a durut nespus cu atât mai vîrtos, că era unul dintre cei mai buni din ai nostri.

Tinerimea 'şi-a făcut datoria faţă de iubitul ei defunct.

Ea s'a îngrijit ca sĕ fie înmormêntat după vrednicie. Au făcut anunţuri funebrale şi 'i-s'a cumpĕrat o frumoasă cunună şi a contribuit încât 'i-a fost cu putinţă la spesele înmormêntărei.

Serviciul funebru a fost oficiat de Rev. protopop Roşeşcu, asistat de doi preoţi.

La prohod d-nul Roşeşcu a rostit un frumos discurs funebru, ear' la groapă în numele tinerimei române 'şi-a luat adio dela rĕposatul dl *Ioan Gurgiu*, stud. jurist în un frumos discurs funebru, care a stors lacrĕmi din ochii tuturor.

Spre a-'i da ultimele onoruri au venit şi câţiva universitari maghiari, — ear' unul dintre ei 'i-a rostit la groapă un frumos discurs de adio. Chiar şi câţiva profesori de universitate au însoţit cosciugul până la groapă.

Dar' ne-a căzut rĕu, că rectorul universităţei nu a luat nici o mĕsură privitor la înmormêntare.

Dacă sĕrmanul a fost miser, a trebuit sĕ se îngrijească ca sĕ fie aşezat în o sală corĕspunzĕtoare undeva, de unde sĕ fie apoi condus la odihnă veciuică, — nu sĕ-'l lasă în o scundă cavernă de spital.

Ori-cum, a fost student universitar, şi universitatea ar fi trebuit sĕ se îngrijească de înmormêntarea lui.

Dar' a fost Român şi universitatea e maghiară. Asta explică totul.

Noi am făcut cât am putut pentru înmormêntarea scumpului defunct şi în corpore 'l-am însoţit pe regretatul nostru coleg la locaşul odihnei veciuice. **Elmar.**

*

Distinsul filoromân, dl *Conte de Gubernatis*, profesor universitar la Roma, va intreprinde în vacanţa de vară o călĕtorie în Siria, Ierusalim şi Cairo în scop scientific. Cu această ocasiune va visita din nou Ţeara Românească. În urmă va merge la Paris, fiind ales ca preşedinte de organisaţiune a congresului internaţional al orientaliştilor, care se va ţinè la începutul lui Octomvrie din anul 1898 la Roma. Călĕtoria sa în Asia o face în vederea acestui congres.

*

Hymen. D-şoara *Lucreţia Tămăşdan* şi dl *Iuliu A. Herbai*, secretar conducĕtor al agenturei princ. din Arad a băncei gen. de asigurare „Transilvania“, îşi vor sĕrba cununia Dumineca, în 27 Februarie st. n. c., la 11 ore a. m., în biserica catedrală gr.-or. din Arad.

*

Moartea crucerilor. Ministrul de finanţe a dispus, că crucerii ce se mai află în circulaţie au valoare numai până în 30 Iunie. De atunci până în 31 Decemvrie c. se pot schimba la cassele statului. Cu sfîrşitul anului îşi perd cu desĕvîrşire valoarea de plată.

*

Universitari austriaci — eliminaţi. La universitatea din *Innsbruck au fost eliminaţi pentru toate universităţile din Austria mai mulţi studenţi*, acusaţi a fi luat parte la demonstraţii. Aceeaşi soarte îi va ajunge în curênd şi pe studenţii germani, cari au demonstrat la universitatea din Viena.

*

Preotul Stojalovski osândit. Cunoscutul apostol al democraţiei, preotul polon *Stojalovski* din Galiţia a fost osândit zilele acestea, din partea tribunalului din Lemberg, la 30 fl. amendă, eventual 6 zile închisoare, pentru-că a vătĕmat pe un comisar guvernial. *Stojalovski* nu s'a presentat la pertractare, scusându-'şi absenţa cu document medical.

*

Un defraudant, care însuşi se denunţă. La poliţia din *Budapesta* s'a presentat într'una din nopţile trecute un tinĕr străin şi cu voce stinsă a rugat pe comisarul poliţienesc sĕ-'l deţină, pentru-că e *defraudant* fugit. S'a constatat, că străinul se chiamă *Baumann* şi a furat dela un oficiu postal bavarez *700 marce*, apoi a fugit. După-ce a tocat toată suma furată, ajunsese pe stradele Budapestei peritor de foame. A preferit deci, sĕ se predee singur poliţiei, care imediat 'l-a şi arestat.

*

O sinucidere sensaţională s'a întêmplat Sâmbătă (19 Febr. n.) la *Bucureşti*. O tinĕră şi frumoasă d-şoară, Colaria *Pastia*, fiica reputatului medic Dr. Pastia, a luat otravă şi a murit pe dată. Din lipsă de spaţiu, amĕnunte asupra sensaţionalei sinucideri vom da abia mâne.

*

Sarah Bernhardt — operată. Celebra tragediană *Sarah Bernhardt*, care de multă vreme zăcea greu bolnavă într'un sanatoriu din *Paris*, s'a supus deunăzile *operaţiei*, altă scăpare ne mai avênd. Marea tragediană a dovedit cu prilejul operaţiei o energie de admirat. Însĕşi s'a aşezat cu sânge rece pe masa de operaţie, pe când alţi bolnavi sûnt mai întâiu narcotisaţi. Operaţia a dăinuit o oră şi a succes excelent. Acum tragediana va trebui sĕ pauseze încă o lună, pe urmă va putè earăşi păşí cu triumf pe scenă.

*

Despre Andrée? *Agenzia Italiana* din Roma publică o scrisoare ce a primit din *Siberia* un cetitor al seu privitor la *Andrée*. În scrisoare se spune, că acolo s'au găsit *doi Europeni*, pe jumĕtate îngheţaţi şi total lihniţi de foame, cari se crede că ar aparţine expediţiei lui Andrée. Nefericiţii mai trăiau încă, dar' nu puteau scoate un cuvênt.

*

Un portret al renegatului Rezey Szylvorius. Într'una din ultimele şedinţe ale dietei ungureşti, deputatul *Városy* Gyula a dat despre renegatul Rezey Szylvorius următorul *perfect* portret:

„Când n'a mai trebuit nimĕrui, aţi numit pe *Rezey* Szilviusz inspector şcolar. D-nul acesta însĕ *face beţii în fiecare zi*, bea mult şi vreme îndelungată, bea până dimineaţa. *Am adus aceasta la cunoştinţa ministrului şi în scris.* D-nul acesta, inspector şcolar, *umblă beat mort dimineaţa, din birt în birt, însoţit de lăutari.* Câte-odată îşi închipue că e grădinar, ear' femeile ce întâlneşte pe stradă flori, pe care trebue sĕ le ude“...

Şi acest beţivan a representat odată *poporul* în dietă! Va fi fost ales, sigur, tot de *beţivani*, „convinşi“ de beutura guvernului!...

*

Banii lui Kossuth în.... mormênt. În Szeghalom, lângă Bichiş-Ciaba, a rĕposat zilele acestea un faimos croitor ungur, numit Meskó Károly. Se făcuse faimos Meskó Károly prin două virtuţi „patriotice“: croia *numai* haine ungureşti, cu predilecţie nădragi „teremtette“, şi avea o deosebită patimă pentru... bani de ai lui Kossuth. Hainele nu le făcea mai ieftin de 100 florini, dar'... florini *kossuthişti*. Mereu aduna bani de acestia croitorul ungur, pentru-că spera bietul sĕ mai ajungă... *lumea lui Kossuth*, când apoi cine va fi mai bogat ca el!... Dar' miraculoasa lume n'a mai venit şi croitorul a ajuns pe patul de moarte. Ca sĕ se mângăie barem cu ceva, muribundul a lăsat urmaşilor sĕ-'i pue în sicriu... toţi banii *kossuthişti*, ce colectase cu atâta nădejde.... Murind adoratorul lui Kossuth, dorinţa 'i-s'a împlinit şi în sicriu 'i-s'a pus la vre-o 100.000 fl... de ai lui Kossuth!

*

Un Român pungăşit la gara din Budapesta. *Gazetei Transilvaniei* 'i-se scrie: Sĕptĕmâna trecută scriitorul şi poetul român, dl căpitan Emanuil *Părăianu* din reg. 18 de Gorjiu din Târgu-Jiu, trecênd prin gara din Budapesta spre Italia (Fiume) cu familia sa, a fost jertfa unui îndrăzneţ furt. 'I-s'a furat adecă un portofel cu 600 lei în bancnote româneşti. În portofel era şi fotografia şi bilete de cărţi de visită ale d-salo. Portofelul era în buzunarul dela piept. Poate poliţia ungurească va descoperi pe îndrăzneţul pungaşin gara din Budapesta.

*

Lupta pentru — nemurire. Intre cei *40 de nemuritori* ai Franciei — membrii academiei — un loc a devenit vacant prin moartea marelui literat *Meilhac*. Candidaţi sûnt *berechet*, şansele însĕ se împart numai între doi: *Hervieu* şi *Levédan*. Aceştia emulează din rĕsputeri între olaltă. *Levédan* a secerat într'o singură sĕptĕmână din luna aceasta mari lauri cu două piese ce s'au jucat la Paris. *Hervieu* a triumfat anul trecut cu o excelentă dramă. De altfel alegerea se va face abia în Aprilie a. c.

*

Earăşi — la polul nordic. Primejdiile mari ce aţin calea spre polul nordic, mai mult încurajază pe iubitorii de explorări decât îi înfrică. Astfel deunăzile a fost în audienţă la *regele Italiei* profesorul universitar din Roma *Cora*, care a presentat Maiestăţei Sale planul expediţiei la polul nordic, proiectată de *prinţul de Abruzzo* şi de el. Expediţia e hotărîtă pe vară şi va dura conform proiectului trei ani. Prinţul de Abruzzo va cere îndrumări dela *Nansen* şi va lua cu sine, în drum, şi câţiva Eschimoşi.

*

Faimosul fişpan dela Pojon, *Szalavszky*, acusat de cătră deputatul *Rakovszky* cu o mulţime de nelegiuiri şi abusuri, — 'şi-a dat în fine demisia.

*

Ei pentru ei. Cu prilejul desbaterei din zilele acestea asupra budgetului cultelor şi instrucţiunei publice, ministrul *Wlassics* a declarat în dietă, că în timpul cel mai scurt *va ridica între Unguri încă o mie de şcoale poporale.* În acest scop a şi dat deja un circular cătră fişpani, cerêndu-le a-'i comunica în ce părţi se simte mai mult necesitatea şcoalelor poporale. — Că bine mai chivernisesc Ungurii banii ţĕrei: noi îi dăm ţĕrei, ei îi cheltuesc; dar' nu pentru ţeară, ci pentru — ei!

*

Sărutul... O cronică, pe care de sigur toţi cetitorii şi cetitoarele noastre — mai ales cetitoarele! — o vor ceti cu mult interes... Se ştie, că la noi în Europa sărutul e cea mai înaltă expresie a iubirei, stimei şi prieteniei. În punctul acesta, toţi cădem de acord: tineri, cari îşi sărută prieteni şi iubite; bĕtrâni, cari îşi sărută copíi şi nepoţei. Numai medicii fac şi aici excepţie. Ei combat sărutul cu violenţă, pentru-că ar fi — nesanitar. Dar' de sărutat şi ei sărută, când sărutul încetă a fi periculos, devenind şi pentru ei — delicios...

Interesant e însĕ, că sûnt ţĕri extraeuropene, în cari oamenii habar n'au de sărut... În multe ţinuturi ale depărtatului Orient, s. p. în India, China şi Japonia sărutul e un lucru mai necunoscut decât... Ungurii pe acolo! Nimenea nu se sărută în acele ţĕri, nici chiar iubiţii, deşi femeile au şi acolo buzişoare aprinse şi obrăjori rumeniori... Fo-osul indian ori Chinezul excentric nu-'şi sărută părinţii, iubita ori copíii. Expresia cea mai înaltă a iubirei lor e — stringerea în braţe!... Curios e, că în punctul acesta înferbêntaţii locuitori ai regiunilor tropicale cad de acord cu ghetoşii oameni ai nordului extrem. Exchimoşii au în loc de sărut frecatul reciproc al nasurilor, ceea-ce arată iubirea cea mai curată. Dar', în fine, efectul e acelaşi: Europenii ne încălzim sărutându-ne, Eschimoşii se încălzesc frecându-'şi nasurile!

*

O trupă italiană a început aseară producţiunile sale în restaurantul „Stadtpark“ („Ardean“) cucerind întreg publicul asistent. Cum e o raritate a vedè în Sibiiu producţiuni de acestea musicale, vocale şi instrumentale, atragem atenţiunea asupra acestor „fratelli Italiani“, cari merită sĕ fie vĕzuţi şi ascultaţi. Mai ales tinĕrul şef al trupei, dl *Ant. Danisi*, cântă foarte frumos. După pausa de azi, „*Stella di Napoli*“, aşa se numeşte trupa, va da câteva producţiuni, începênd de mâne-seară, în sala cea mare a numitului restaurant.

*

Știri mĕrunte. *Starea Archiducesei Ștefania*, care e de mai mult timp bolnavă, s'a ameliorat.

— *Princesa de Coburg*, mama prințului de Coburg, care s'a duelat zilele trecute, zace de tot greu bolnavă; sûnt temeri de o catastrofă.

— La *Mișcolț* s'a dat peste o bandă de Unguri, cari falsificau piese de câte 1 fl. argint.

— Un spital de ciumați din *India* a fost pustiit de foc; 3 bolnavi au murit de spaimă.

— *Pictorul rus Veresciagin* a sosit din Budapesta la *Zagreb*, unde va petrece câteva zile; cercul artiștilor croați 'i-a dat un banchet.

VIEAȚA SOCIALĂ.

Din Lugoj.

„Reuniunea română de cântări din Lugoj" învită la concertul împreunat cu dans, care-'l va aranja sub conducerea dlui I. Vidu, Duminecă, în 15/27 Februarie 1898, în sala hotelului „Regele Ungariei". Prețul de intrare de persoană: în șirurile I—IV.: 1 fl.; în celelalte 80 cr.; loc de stat: 60 cr. Începutul la 8 ore seara. Bilete de întrare se pot procura în tot timpul la cassarul reuniunei dl Vasiliu Jurca jun. (comptabil la „Lugojana") și seara la cassă. Oferte marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat este destinat fondului reuniunei.

Programul: 1. I. Vidu: „Concert bisericesc" (cor mixt). 2. P. Rode: „Violin-Concert nr. 7", violină cu acompaniare de pian, executat de d-șoarele Silvia și Victoria Iorga. 3. A. Adam: „De-aș fi rege" („Si J'étais Roi"), romanță, corul și nocturna din actul I. Soliști: d-șoara Elisaveta Mitar (Nemea), dl Dr. D. Florescu (Zephoris) și dl I. Dragomir (Regele), acompaniare cu pian de d-na Elena Dobrin. 4. *a)* P. Mascagni: „M'ama... non m'ama", solo cântat de d-na Emilia Avramescu cu acompaniare de pian; *b)* C. Porumbescu: „Ima de urare" și „A căzut o rază lină", duete executate de d-na Emilia Avramescu și d-na Elena Marcoviciu (sopran și alt), acompaniare cu pian de d-na Elena Dobrin. 5. I. Vidu: „Stefan și Dunărea" (baladă), cor mixt și orchestru. Soliști: d-șoara Elisaveta Danciu și dl Dr. D. Florescu. 6. I. Vidu: „Lugojana" (cor mixt).

Din Năsĕud.

Serata literară a societății școlarilor dela gimnasiul superior fundațional din Năsĕud se va aranja la 26 Februarie n. 1898, în sala de gimnastică dela gimnasiu. Începutul la 8 ore seara. Taxa de întrare de persoană 50 cr. v. a. După serată va urma joc. Suprasolvirile se cuitează în raportul gimnasial.

Programă: 1. Cuvênt de deschidere. 2. „Imn școlar", de I. Cartu. Corul școlarilor 3. „Dormi în pace", poesie de Vlăhuță. Declamată de G. Novacovici, cl. VIII. 4. „Poesia poporală română", disertațiune de V. Bichigean, cl. VIII. 5. „Doină-doiniță". de I. Vorobchievici. Corul școlarilor. 6. „Parsponisitul", cântec comic de V. Alexandri, predat de Valer Bercian, cl. VIII. 7. „Cisla", cuartet comico-satiric, de C. Porumbescu. Corul școlarilor. 8. „Despot Vodă", actul II. tabloul II. Dialog predat de V. Chirilă, clasa VIII și V. Gael, clasa VII. 9. „Țiganul Cioșcă", poesie de Th. D. Speranță, declamată de V. Hosszu, cl. VIII. 10. „O seară 'n munți", de Steinberg, cuvinte de Stoicescu, cântată solo de I. Popșor, cl. VII. 11. „Potpouri", de I. Murĕșan, executată de orchestra școlarilor. 12. „Cuvênt de închidere".

Concert și teatru în Mehadia.

— 15 Febr. n.

Corul vocal bisericesc gr.-or. rom. din Mehadia a aranjat Luni, în 2 Februarie a. c. un concert împreunat cu teatru, sub conducerea bravului învĕțător Nicolae Mergea. Ca cor nou, care abia 'și-a început activitatea, a făcut un progres foarte frumos, căci atât cântarea cât și teatrul au succes pe deplin. Unele cântări au trebuit sĕ se repeteze.

Piesa teatrală „Dela sat" de Macovișteanu, e de actualitate mai ales în ce privește alegerea de jude comunal. Aci se combate sistemul de azi, precum și dorința celor mai avuți dela sate de a ajunge cu ori-ce preț primari (chinez), ear' în urmă ajung la sapă de lemn.

Rolul de fiĭrĕu 'l-a jucat un plugar, dar' așa de nimerit încât pe toți 'i-a surprins. Nu cu mai puțin succes 'și-au jucat rolurile lor și ceilalți plugari, dar' mai vîrtos drăgălașele Romănce coriste cu portul lor original țĕrănesc 'și-au predat rolurile atât de minunat, încât au pus și pe străini în uimire. Aplausele nu mai încetau.

După producțiune s'a continuat petrecerea cu jocuri naționale până la dalba ziuă.

A asistat public numĕros și din satele din prejur: Iablanița, Crugovaț, Cornia, Orșova etc. Intre oaspeți a fost și dl părinte protopresbiter din Orșova, Mihail Popovici cu st. d-nă, ceea-ce a făcut o plăcută impresiune asupra tuturor. Coresp.

ECONOMIE.

„Severineana".

— Convocare. —

Subscriitorii acțiilor la intreprinderea comercială în înființare „Severineana", societate comercială pe acții, se învită prin aceasta în virtutea §, 154 din legea comercială la *adunarea generală constituantă*, care se va ținea în Caransebeș, la 3 Marte 1898 st. n., la $10^1/_2$ ore a. m., în sala comunității de avere. Obiectele: 1. Deschiderea și constituirea adunării. 2. Constatarea capitalului social prin subscrieri și prin solviri. 3. Stabilirea statutelor societății. 4. Conclus referitor la constituirea societății. 5. Alegerea direcțiunei și a comitetului de supraveghere. 6. Conclus relativ la responsabilitatea fundatorilor normată în §. 152 din legea comercială.

In înțelesul §. 155 din legea comercială. fiecare acție subscrisă dă un vot. In înțelesul acelei legi, nici un acționar nu poate exercita mai mult de 10 voturi. Acționarii pot participa la adunare sau în persoană, sau prin plenipotenți, spre care scop se alătură și plenipotența. Domnii acționari sûnt rugați a subscrie reversul alăturat și a-'l înapoia fără amînare subscrișilor.

Caransebeș, din ședința fundatorilor ținută la 3 Febr. 1898 st. n.

Andreiu Ghidiu, prezedinte. Dr. Petru Ionescu, secretar.

Posta Redacțiunei.

Dlui *Dr. N. P.* în *Viena*. Prea măgulitor. Totul e în regulă. Salutări.

Berlin. Călduroase mulțumiri! Articolul se va publica ceva mai târziu. Intr'un numĕr imposibil. Cel puțin în trei!

Elmar. Nu uita „cronica" ce am proiectat. Cu 1 M. se începe.

Tribuna Literară.

Școalele din Blaj.

— Studiu istoric —

de

Prof. Nic. Brânzeu.

*

Studiul acesta a fost premiat, ca tesă de licență, de consiliul universității din București.

*

Capitolul IV.

(Urmare).

Date statistice asupra gimnasiului.

1833—1848.

După regulamentul guvernului central din Viena, *gimnasiile* trebuiau sĕ fie de 5 clase, în 2 secțiuni: *a) clasele gramatice* cuprindea cl I., II., III., *b) clasele humanioare* (Poetica) cuprindea cl. IV. și V. In clasele *gramaticale* și *humanioare* se propunea *Doctrina Religionis, Institutiones et auctores, Aritmetica* și *Geografia.*

In Blaj până la 1831 nu găsim decât gimnasiul cu 5 clase cu adaugerea unui an de *Psichologie* și *Logică.* Dela 1831 înainte se mai adauseră 3 catedre cu 3 profesori, și anume: *Istoria, Algebra* și *Geometria*, Apoi *Științele fisice* și *Chimia.* Astfel gimnasiul se transforma în *liceu*, împărțit după facultăți și anume: Cursul *filosofic* cu *științele matematice* trebuia sĕ fie de 2 ani, ear' cursul de drept tot de 2 ani. Cursul prim al *Filosofiei* se numia pe scurt *Filosofia*, ear' al 2-lea *Fisica.* In *cursul prim* se propunea: *Doctrina Religionis, Philosofia, Mathesis*, ear' în cursul al II-lea *Doctrina Religionis, Phisica, Historia universalis.* Această organisare a durat până în ajunul revoluțiunei, respective până la 1850.

Dela 1832—1848 avem date despre numĕrul elevilor ce au frecuentat aceste școale și pe cari date le datorim directorului Iosif Hossu, care le-a decopiat după protocoalele din acel timp și publicat în programa gimnasiului din 1883/4.

La *gimnasiu* erau la

1833/4	— 158 elevi	1841/2	— 166 elevi
1834/5	— 163 »	1842/3	— 157 »
1835/6	— 171 »	1843/4	— 169 »
1836/7	— 162 »	1844/5	— 174 »
1837/8	— 159 »	1845/6	— 171 »
1838/9	— 164 »	1846/7	— 166 »
1839/40	— 183 »	1847/8	— 162 »
1840/1	— 168 »		Suma 2493 elevi.

In această periodă cel mai mare contingent îl *dau comitatele*: Cluj, Doboca, Cetatea-de-baltă, Turda, Hunedoara.

După *condițiunea părinților*:

Preoți	= 942
Coloni și libertini	= 475
Cântăreți-învĕțători	= 235
Nobili	= 144
Orfani	= 350
Meseriași	= 56
Ostași	= 121
Oficiali	= 17
Comercianți	= 8
Taxaliști	= 38
Fără condițiune	= 97
	2493

După *religiune*:

Români greco-catolici	= 2362
Români greco-orientali	= 70
Romano-catolici	= 52
Ovrei	= 9
	2493

Naționalitatea nu e înferită în matricule dar' e mai pe sus de ori-ce îndoială, că afară de romano-catolici și ovrei, restul sûnt Români. Majoritatea elevilor au nota de clasificațiune: *prima.* Vîrsta cea ordinară.

(Va urma).

Informațiuni.

Cărți noue. Ni-s'au trimis la redacție următoarele noue scrieri:

Oesterreichisches Jahrbuch 1897, de *Julius Patzelt.* Wien, k. k. Universitäts-Buchhandlung. — Anul prim, cu o chartă colorată. Costă 1 fl. 50 cr., și e nu numai de folos, ci chiar indispensabilă ori-cui, care vrea sĕ se orienteze asupra situației politice din Austria. În ea găsim istoricul luptelor din 1897, formațiunea diferitelor partide din Austria și situația lor.

*

— **Elemente de gramatică germană**, teoretică și practică, însoțită de numĕroase deprinderi de cetire și conversațiune, precum și de un vocabular german-român și român-german. Prelucrată pentru usul Românilor de *Ludovic Leist.* Ed. II. Heildelberg, Iuliu Gross, 1898.

Gramatica lucrată după metoda Gasper—Otto—Sauer, este frumos compactată și costă 2 marce.

*

— **Juvenilia**, proză și versuri de *Sextil Pușcariu.* Editura librăriei N. I. Ciurcu, Brașov, 1898. Un volum de 264 pagini, cu exterior interesant, în stil modern. Costă 80 cr., un preț relativ foarte mic.

Bibliografie.

VOCI DIN PRESĂ

despre

CASTELUL DIN CARPAȚI.

Unirea.

„Castelul din Carpați" e unul dintre cele mai nouĕ romane ale lui Verne, care a și fost premiat de *Academia franceză.* Acțiunea se petrece la poalele Carpaților sudici ai Transilvaniei, și persoanele sûnt tot Români din satul *Mățești* și împrejurime.

E destul, dacă amintim, că și în romanul acesta nisuința lui tinde a *împreuna folositorul cu frumosul*, și *pe când face intriga romanului, ne arată cu o cale progresele științei.* Și chiar pentru tendența aceasta scrierile lui le poate ceti oricine, special tinerilor le sûnt *mult de recomandat*; *de altcum se și dau ca premii.* Ce privește traducerea, dl Onișor a scris în *o frumoasă și curată limbă.*

Executarea technică în privința frumseței și a curățeniei tiparului face onoare societăței „Tipografia" din Sibiiu".

Familia.

„**Jules Verne în românește.** Cine nu cunoaște pe Jules Verne, distinsul scriitor francez, care în formă de roman a tratat atâtea chestii de știință?

Anunțăm dar' cu plăcere, că zilele trecute a eșit la Sibiiu, în traducere românească *unul din cele mai interesante romanuri ale lui.*

Interesant, pentru-că sĕ petrece în Transilvania între Români. **Astfel de traduceri în adevĕr umplu un gol în literatură, nu ca efemerele și rĕu traduseie romane ce pasr din când în când în limba noastră."**

Musică. Au apărut în edițiune litografiată 4 piese musicale arangiate pentru cor mict de dl *Val. Magdu*: „*Iorghina*", cântec poporal de prin părțile ungurene și bănățene (cvintet); „*Dorule o dorule*", cântec poporal de sub podgoriile aradane (cvintet); *Nuacș*", pe melodia dansului „Pe picior" din Bănat (sextet) și „*Foaie verde tri[illegible]lic*" cântec poporal de pe șesul Bêrsei (cvintet). Se află de vênzare la autor în Arad. Prețul unei piese — 25 cr., toate 4 costă 80 cr., plus 5 cr. porto.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNA"

editată sub auspiciile și din însărcinarea „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român"

de

Dr. Corneliu Diaconovich,

prim-secretarul „Asociațiunii".

A apărut fasc. VI., pag. 473—568, care cuprinde peste 1100 articole, adecă aproape întreg restul titlilor cu inițiala B. (Beurnonville—Brândză).

Acest fascicol sĕ distinge față cu cele premergĕtoare prin bogăția extraordinară a materiilor de interes special românesc. Astfel găsim aici între art. geografice: Bicazl Bihor, Bistrița, Blaj (ilustr.), Bocșa, Botoșani ilustr.), Brad, Brăila (ilustr.), Bran etc., ear' în materie istorică rom.: Bogdan si Bolojovenhc (de D. Onciul), Bogomilii (de M. Străjan), Bonfinius și Bornemisza (de I. M. Moldovan), Brancoveanu etc. Cu deosebire bogat este materialul biografic rom., din care amintim art. Bianu, Bibescu, Blajovici, Blaramberg, Bob, Bodnărescu, Boerescu, Bogdan, Bohățiel, Bojadji, Boiu, Bojinca, Boliac, Bolintineanu, Bologa, Borgovan, Bosco, Bosian, Bota, Brailoiu, Bran, Braniște, Brândză etc. Dintre celelalte articole mai însemnate remarcăm: Biblioteca (B.-le rom.; de Rădulescu-Motru), Boalele mentale (Dr. Sutzu), Bocet (M. Străjan), Bordeiu (Dr. I. Felix), Botanica, Inst. bot. și Grăd. bot. (M. Vlădescu). Așezĕmintele Brancovenești etc. În fine mai amintim art. Boemia (Urban-Iarnik). Ilustrațiunile (executate de renumita firmă Angerer et Göschl în Viena), sûnt foarte frumoase. De interes deosebit sûnt: Catedrala, metropolia și institutele culturale din Blaj, Inst. botan., florăriile și planul grădinei botanice din Cotroceni, liceul și bis. Sf. Gheorghe din Botoșani, planul portului și un tablou al docurilor din Brăila, Așezĕmintele Brancovenești din București, apoi mai multe ilustr. de zoologie (Blennius, Bison), etc.

Acest cuprins bogat al unui singur fascicol, cu toate-că n'am amintit nici a 20-a parte a articolelor, ne dă o icoană destul de elocuentă pentru aprecierea însemnătăței deosebite și a dimensiunilor uriașe ale acestei intreprinderi, unice în literatura română.

Amicii progresului cultural al poporului nostru trebue sĕ simtă o satisfacție deosebită, vĕzĕnd că o asemenea publicațiune s'a putut realisa la noi fără nici un sprijin extraordinar, numai prin munca perseverantă și desinteresantă. Este îmbucurător îndeosebi, că literatura noastră în butul greutăților incomensurabile, ce le întimpină o asemenea lucrare, a putut face în ramul literaturei enciclopedice un început atât de mulțumitor.

Fascicolul VI., față cu cele premergĕtoare denotă un nou și însemnat progres; el arată că direcțiunea Enciclopediei, trecută peste greutățile începutului, înaintează cu pași tot mai siguri în realisarea uriașei sale intreprinderi.

Din avisul publicat în fruntea fascicolului amintim, că direcțiunea, renunțând la conlucrarea acelor autori, cari până acum nu 'i-au trimis manuscriptele la timp și prin aceasta au împedecat înaintarea mai repede a publicațiunei, ear' editorul instalând o tipografie proprie pentru Enciclopedie, cu începere dela Anul-Nou fascicolele se vor pute publica la intervaluri de 6 sĕptĕmâni.

Abonamentele se fac la librăria *W. Krafft* din *Sibiiu*, ear' pentru România la libr. *Müller & Storck* în *București*, și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă (30 fasc. = fl. 30. — sau lei 75.—); prețul de prenumerare se poate plăti însĕ și în rate pentru câte 5 sau 10 fascicole, a fl. 1.—, resp. lei 2.50 totdeauna anticipativ. *Abonaților li-se trimit numai fascicolele plătite înainte.*

Exercițiile gimnastice în școalele elementare române. A apărut o broșură cu acest titlu ca *manuducere la tractarea exercițiilor gimnastice* de Iosif Aron, învĕțător. Retipărire din ziarul „Tribuna" an. II. (1885) nr. 88—96 Brașov, — Tipografia Ciurcu et. comp. 1897. Se poate comanda dela librăria noastră și dela Ciurcu, în Brașov, cu prețul de 15 cr. O recomandăm în atențiunea învĕțătorilor.

Sosiți în Sibiiu.

În 23 Februarie n. 1898.

Hotel „*Impĕratul Romanilor*": Medeanu, protopop, Dr. Elekes advocat, Murĕșianu, preot, din Sebeșul-săsesc, Blaga, preot din Săcele; Csallner, rector din Mercurea; L. Fleischer, Hohlveg, F. Pfeifer, H. Fürst, M. Rosenberg din Viena, E. Kovács, F. Schwender, H. Grün, A. Abonyi M. Mocsary din Budapesta, F. Licht din Jaroslav, Hollstein din Iserlau Oancea din Brezoiu, comercianți.

Hotel „*Meltzer*": F. Várhely cu familia, hotelier, I. Röhringer din Cluj, A. Roșu din Bistrița, voiagiori; G. Kutsai, oficial din Orĕștie.

Hotel „*Habermann*: Olga Krabs, privatieră din Kosavat.

Teatru orășenesc în Sibiiu.

Joi, 24 Februarie. n.

Ultimul debut al jucătoarei *Miss Franconia.*

Er ist nicht eifersüchtig.

Comedie într'un act, de Alexandru Elz.

Die Helden.

Comedie într'un act, de Marsano.

Începutul la 7 ore seara.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 21 Febr. n. 1898.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	Prețul per 100 chilogr. până	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	Prețul per 100 chilogr. până
Grâu						
Bănățenesc vechiu	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—
Grâu dela Tisa „	75	12 65	12 75	76	12.85	12.90
Grâu „ Pesta „	75	12.60	12 70	76	12.80	12.85
Grâu de Alba-Reg. „	75	12 70	12.80	76	12.90	12 95
„ „ Bacica „	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—
Grâu ung. de Nord „	75	—.—	—.—	76	—.—	—.—

Sĕminţe, vechi ori noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	Prețul per 100 chilogr. până
Sĕcară		70—72	8.80	8 80
Orz	de nutreț	60—62	6.50	6.85
„	de vinars	62—64	7.—	7 50
„	de bere	64—66	8 —	9 50
Ovĕs	—	39—41	6 60	6 9[illegible]
Cucuruz (porumb)	bănăț.	—	5 20	5 25
„	de alt soiu	—	5.15	5 20
Meiu		—	12.50	13 25
Hrișcă		—	4.80	5 10

Marfă pe termin.		Bani per 100 chilogr.	Marfă per 100 chilogr.
Grâu	Sept.-Oct.	—.—	—.—
„	Mart.-Apr.	12 90	12 11
Cucuruz	Maiu-Iun.	5 35	5 36
„	Iuliu-Aug.	—.—	—.—
Ovĕs	Mart.-Apr.	6 52	6 54
„	Oct.	—.—	—.—

Producte diverse	Soiul	Cursul dela	Cursul până
Sĕm. de trif.	Lucernă ungurească	—.—	—.—
„	roșie	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinat	—	—
Uns. de porc	dela Pesta	55.—	55 50
„	dela țeară	—	—
Slănină	svêntată	—.—	—.—
„	afumată	56 —	57 —
Sĕu		—	—
Prune		—.—	—.—
Lictar	slavon, nou	—.—	—.—
„	bănățenesc	—.—	—.—
Miere	brută	—	—
„	galbină străcurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—

Cursul pieții din Sibiiu.

Din 22 Febr. n. 1898.

Hârtie-monetă română .	Cump.	9.46	vênd.	9.51
Lire turcești . . .	„	10.62	„	10.67
Imperiali Rº aur . . .	„	18.97	„	19.[illegible]2
Ruble rusești 100 à . .	„	126.[illegible]0	„	127.50
Galbeni	„	5.62	„	5.67
Napoleon-d'ori	„	9.48	„	9.53
100 Marce germane . .	„	58.55	„	58.80
Livre sterling	„	11.85	„	12.—

Bursa de Budapesta.

Din 31 Februarie n. 1898.

Renta de aur ung. 6%	—.—
„ „ „ „ 4%	—.—
„ ung. val. cor. 4%	100.25
Imprumutul căilor ferate ung.	121.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (I-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	102.—
Bonuri rurale ung.	98.—
„ „ croate-slavone	99.—
Obligațiunile desp. regaliilor	101.50
Imprumut cu premiu ung.	156.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	140.—
Renta de hârtie austriacă	102.50
„ de argint austriacă	102.25
„ de aur austriacă	123.50
Losuri austriace din 1860	160.25
Acțiunile băncei austro-ungare	955.—
„ „ de credit ung.	—.—
„ „ de credit austr.	—.—
Scrisuri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina"	102.—
Argintul	5.70
Galbeni împĕrătești	5.67
Napoleon-d'ori	9.52
Mărci 100 imp. germane	58.75
London 10 Livres sterlingi	120.10

Bursa de Viena.

Din 21 Februarie n. 1898.

Renta de aur 6%	—.—
„ „ „ 4%	122.20
Renta ung. v. c. 4%	100.—
Imprumutul căilor ferate ung.	122.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (I-a emisiune)	101.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (II-a emisiune)	121.60
Bonuri rurale ung.	98.—
„ „ croate-slavone	199.—
Imprumut cu premiu ung.	156.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	150.—
Renta de hârtie austriacă	102.45
„ „ argint austriacă	101.80
„ „ aur austriacă	123.30
Losuri austriace din 1860	160.25
Acțiunile băncei austro-ungare	955.—
„ „ de credit ung.	—.—
„ „ de credit austr.	—.—
Argintul	5.68
Galbeni împĕrătești	5.67
Napoleon-d'ori	9.53
Mărci 100 imp. germane	58.75
London 10 Livres sterlingi	120.15

Bursa de București.

Din 9 Februarie v. — 4 ore p. m.	Cassa
Renta rom. per 1875 5%	100
Renta română amort. 5%	97
Renta (Schuldverschreib)	09
Oblig. de stat C. F. R. 6%	—
Renta rom. Rural. conv.) 6%	100
Imprumutul municipal 5%	97
Scrisuri func. rurale 5%	—
„ „ „ 7%	—
Idem urbane 7%	—
„ „ 6%	102
„ „ 5%	87
Banca Națională (100 lei vĕrs. într.)	1468
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vĕrs.)	420
Soc. de Asig. Naț. (200 lei vĕrs).	467
Soc. rom. de reasig.	118
Soc. rom. de con. (250 lei vĕrs.)	106
Oblig. Cassei Pensiunilor	280
Agio	—

Schimb:

Londra 3 luni	—
„ cek	—
Berlin 3 luni	—
„ cek	—
Viena	—
„	—
Agio	—

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș.
Proprietar: Pentru „Tipografia", societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

»Aurora«, societate de împrumut şi păstrare în Năsĕud.

ÎNŞTIINŢARE.

Domnii membri ai societăţei de împrumut şi păstrare „Aurora“, sûnt învitaţi a participa la a

XXIV-a adunare generală,

care va avè loc Duminecă, în 20 Martie 1898, la 10 ore a. m., în sala şcoalei fundaţionale populare superioare din Năsĕud.

Ordinea zilei:

1. Raportul direcţiunei şi al comisiunei censurătoare.
2. Statorirea bilanţului pe anul 1897, distribuirea profitului, darea absolutorului pentru anul de gestiune expirat.
3. Alegerea alor doi membri în consiliul administrativ pe timp de 3 ani.
4. Alegerea comisiunei censurătoare pe timp de un an.
5. Propunerile consiliului administrativ şi eventual alte propuneri însinuate în sensul statutului.

Pentru casul când această adunare nu s'ar ţinè din lipsa voturilor recerute, prin aceasta se convoacă totodată a doua adunare, care va avè loc în 27 Martie 1898, la ora şi în locul fixat mai sus, în care vor aduce hotărîri valabile membrii presenţi.

Năsĕud, 20 Februarie 1898.

[626] 1—3 **Direcţiunea.**

„Tipografia“, societate pe acţiuni în Sibiiu

Strada Poplăcii Nr. 15.

Biblioteca poporală a „Tribunei“.

1. **Pădureanca.** Novelă de Ioan Slavici, 12 coale tip., broş., elegant. Un exemplar cu preţul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. **Ce n'a fost şi nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 3 bani.
4. **Pipĕrus Pĕtru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 19 bani.
5. **Păcală şi Tândală.** Anecdotă de Silvestru Moldovan. Preţul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. **Jucării şi jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegĕtor-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. **Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. **Colăcăritul.** Obiceiurile ţeranilor români la nuntă, de Banedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. **Fiica a nouĕ mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplau 8 cr. sau 16 bani.
12. **Îndĕrĕtnicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exempler 8 cr. sau 16 bani.
13. **Blăstĕm de mamă.** Legendă poporală din giurul Năsĕudului. De George Coşbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. **Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exemplar cu preţul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. **Vlad şi Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. **Din bĕtrâni.** Ghicituri, întrebări şi rĕspunsuri, frĕmântări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. **Pe pământul Turcului** de George Coşbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. **Căldăruşa cu trei picioare.** Poveste franţozească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. **Cenuşotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. **Un peţitor îndĕrĕtnic.** Novelă de Bjönstjerne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. **Prietenul meu Vêntură-Ţeară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. **Scăpĕrătoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. **Fata Craiului din cetini.** De George Coşbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. **Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. **Draga mamei.** Baladă de George Coşbuc. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
26. **Taina unei vieţi.** De Björnstjerne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. **Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. **Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavic Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. **Sgârcitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. **Lumea proştilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau bani.
31. **Nusciu-Împĕrat.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. **Dina-Împĕrătească şi peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul“. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. **Fulger.** Poveste în versuri de George Coşbuc. Un exemplăr 5 cr. sau 10 bani.
34. **Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan F. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. **Un idil în Roşeni.** Novelă de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. **Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moţa. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. **Princesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. **Dina Mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moţa. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. **Doi copii.** Poveste de Ioan Moţa. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. **O partidă în patru.** De Antoniu Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. **Posacul bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de domnişoarele Al. şi Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. **Croitorul şi cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moţa. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. **Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. **Rusalin pĕcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbiţoniu. Un exemplar 22 cr. 44 bani.
45. **Roma învinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. **Clara Milici.** Novelă de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoş. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpĕră un numĕr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor şi peste tot vênzĕtorilor, sĕ dă rabatul cuvenit.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACŢIUNI, SIBIIU.

Scrierile eminentului şi simpaticului poet şi prosator

Al. Vlăhuţă,

se află de vênzare pe lângă preţurile originale şi anume:

„Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
„Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
„Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toţi, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. . . . . 64 cr.
„Din goana vieţii“, ediţia III. (1895) . . . . . fl. 1.75.
„Din goana vieţii“, (Biblioteca pentru toţi, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
„Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toţi), edit. C. Müller 16 cr.
„Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 . . . . . fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

„În vîltoare“, *nuvele*, editura Miloşescu 1896 . . . . fl. 1.—

Comandele sĕ se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acţiuni, Sibiiu.

Publicaţiune.

Un silvicultor român cu experienţă şi cu practică în serviciul statului sau pe vr'un domeniu particular, poate găsì ocupaţiune imediat pe domeniile dlui G. Gr. Cantacuzino, fost preşedinte al senatului României. [611] 2—5

Doritorii de a ocupa acest post sĕ trimită pe adresa dlui G. Gr. Cantacuzino, Bucureşti, Calea Victoriei nr. 167 următoarele acte:

a) diploma de absolvare a unei şcoale speciale de silvicultură;
c) certificat că a servit la stat sau pe vr'un domeniu particular;
c) atestat de bună purtare;
d) ştiinţă de carte românească.

Un tinĕr

care ştie limba română şi maghiară şi vrea sĕ se cualifice de notar comunal, sĕ primeşte ca practicant respective ca adjunct de notar în cancelaria notarială a subscrisului, numai decât.

Respectivul primeşte provisiunea întreagă şi un salar corĕspunzĕtor.

Reflectanţii sĕ se adreseze la subscrisul

Ioan Bunea,
notar în comuna Cacova p. u. Orlat, comitatul Sibiiului. [622] 1—3

C. KLEMT,
fabrică de jalusíi
Braunau în Boemia
recomandă nouele sale jaluzii, rulete şi obloane de lemn, de 6 ori premiate. [357] 5—5
Preţ-curenturi gratis.

Agenţi

pentru muşterii privaţi se caută pretutindenea.

Cea mai nouă şi cea mai bună
hârtie de ţigarete şi tuburi

„EDISON“,

care întrece toate fabricatele de până acum în privinţa bunătăţii şi fineţei. [1785] 29—30

Export de stofe numai pentru privaţi.

O bucată de 3.10 metri, din care ese un rînd întreg de haine bărbăteşti costă numai

fl. 3 10 stofă de lână bună
fl. 4.80 stofă de lână bună
fl. 7.50 stofă de lână fină
fl. 8.70 stofă de lână fină
fl. 10.50 stofă de lână cea mai fină
fl. 12.40 stofă de lână engleză
fl. 13.95 stofă din kamgarn

lână curată de oaie.

O bucată pentru un rînd de haine negre de salon 10 fl.

Stofe pentru pardesiu dela 3.25 metru în sus; loden în răpitoare colori, 1 bucată 6—9.95 fl.; **Peruvienne** şi **Doskings, stofe de talar pentru oficiali de stat, tren, judecători. Kamgarn** foarte fin şi **Cheviots,** precum şi **stofe de uniformă** pentru finanţi şi gendarmi, etc. etc., spedează cu preţurile de fabrică

Depositul de fabrică de stofe, prea cunoscută ca reală şi solidă

Kiesel-Amhof în Brünn.

Mustre gratis şi franco. Spedarea conform mustrelor e garantată.

În atenţiune! P. T. publicul se face atent cu deosebire, că la comandarea directă a stofelor e cu **mult mai ieftină,** decât cumpărându-le dela comercianţi. Firma **Kiesel-Amhof** în Brünn trimite toate stofele pentru preţuri cu adevĕrat de fabrică, fără socoteală de rabat. [533] 1—24.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât şi fiecare economu au trebuinţă sĕ cunoască **legea** numită **veterinară.** Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare poporală a legii amintite. În această explicare se vorbeşte pe larg despre pasapoarte, de tîrgurile de vite, de boalele lipicioase şi multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiiu a tradus această carte în limba română poporală. Cartea se numeşte:

Învĕţătorul Munteanu
împărtăşesce economilor cele mai de lipsă cunoscinţe
despre

LEGEA VETERINARĂ
şi
BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dînşii la sfat în lungile seri ale iernii.

De
Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă **30 cr.** (cu porto postal 35 cr.) şi se poate cumpĕra dela

„Tipografia“, societate pe acţiuni, Sibiiu.

„Tipografia“, societate pe acţiuni în Sibiiu.

A apărut şi se află de vênzare:

„Călindarul Poporului“

pe 1898.

Anul XIII.

Cel mai lăţit şi cel mai ieftin călindar românesc.

Raportul despre „mişcarea literară la noi“ al comitetului „Asociaţiunii“ a numit

„Călindarul Poporului“

„excelent“.

Anul trecut a apărut în 5000 exemplare şi prin Ianuarie 1897 nu sĕ mai găsia nici un exemplar. Mulţi, cari au comandat târziu acest călindar nu 'l-au mai putut avè.

Grăbiţi deci! — grăbiţi a vĕ **cumpĕra din vreme**

„Călindarul Poporului“ pe anul 1898.

Costă numai 20 cr.,

deşi e tot aşa de **excelent,** ba încă mai **îngrijit** şi mai **frumos,** decât până acum.

În estan **„Călindarul Poporului“** are un conţinut literar mult mai bogat ca în anul trecut — şi pe lângă aceea — şese ilustraţiuni.

Grăbiţi a vi-'l procura. Mai uşor e a adauge preţul la renoirea abonamentului. Cu posta trimis costă cu 5 cr. mai mult.

„Tipografia“, societate pe acţiuni în Sibiiu.

Pentru „Tipografia“, societate pe acţiuni: V. H. Dressnandt. Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.